

Handläggare: Lisa Kinnari och Kerstin Larsson
Tfn: 08-508 12 570 resp. 08-508 12 305

Till
Stadsdelsnämnden

Ansökan om stimulansbidrag för utveckling av vården för personer med tungt missbruk

Länsstyrelsens beteckning 704-06-8329

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner ansökan till länsstyrelsen i Stockholms län om stimulansbidrag för utveckling av vården för personer med tungt missbruk.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

BrittMarie Kyndel
Stadsdelsdirektör

Eva Hagberg Dyberg
Chef Bidrag & Vuxenstöd

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län har överlämnat en inbjudan till länets socialnämnder och stadsdelsnämnder att ansöka om stimulansbidrag för utveckling av vården för personer med tungt missbruk.

Maria - Gamla stans stadsdelsförvaltning har tagit fram en ansökan om medel för att kunna göra snabba insatser och vårdkedja samt ”coach” för missbrukare som stöd till förändring.

Stadsdelsförvaltning föreslår stadsdelsnämnden godkänna stadsdelsförvaltningens förslag om att hos länsstyrelsen ansöka om stimulansbidrag med 2,0 mnkr för utveckling av arbetsmetoder inom vården för personer med tungt missbruk. Medel söks för tiden 1 september 2006 till och med 31 december 2007.

Ärendets beredning

Detta ärende är berett inom avdelningen Bidrag & Vuxenstöd.

Bakgrund

Riksdagen har beslutat om ”Ett kontrakt för livet”, som är en statlig satsning på missbrukarvården med totalt 820 mnkr under åren 2005-2007.

Satsningen omfattar bidrag till kriminalvården för insatser för narkomaner, till Statens institutionsstyrelse för subvention av vård utanför LVM-hemmet, till länsstyrelserna som ett riktat statsbidrag till kommunerna för stärkta vårdkedjor i missbrukarvården samt för vårdöverenskommelse mellan stat och kommun för att utveckla vården av personer med tungt missbruk.

Länsstyrelsen i Stockholms län har sammanlagt 23,3 mnkr att fördela under 2006 och 64,6 mnkr att fördela under 2007. Bidrag beviljas för ett år i taget.

Syftet är att utveckla missbrukarvården och skapa bättre förutsättningar för fler kvalificerade och långsiktiga vårdinsatser med utgångspunkt från befintlig kunskap om olika behandlingars effektivitet, kvinnors och mäns olika behov och förutsättningar samt ha ett brukarperspektiv. En sådan vårdöverenskommelse är beroende av väl fungerande vårdkedjor lokalt. Bidrag kan utgå till fyra olika områden:

1. Specialiserad och integrerad missbrukarvård
2. Behandlingsgaranti för ökad tillgänglighet och snabbare insatser
3. Individuella vårdplaner för att sätta individen i centrum
4. Andra insatser som bidrar till en stärkt vårdkedja för personer med tungt missbruk.

Ansökan

Stadsdelsförvaltningen ansöker om medel för att kunna arbeta på ett aktivt och målinriktat sätt med tunga missbrukare.

Inom den traditionella missbrukarvården för personer med tungt missbruk sker omfattande uppsökande och motiverande insatser ofta av livsuppehållande karaktär. Missbruket är oftast så omfattande och allvarligt att vård i öppna former varken är möjligt eller lämpligt. Återfall är vanligt förekommande och de raserar resultatet av gjorda insatser samt tar stora resurser i anspråk. Därmed kan inte tillräckliga resurser satsas på andra missbrukargrupper vilket medför ökade risker för nyrekrytering till tyngre missbruk.

Stadsdelsförvaltningen vill förstärka resurserna för enskilda personer med tungt missbruk i syfte att minska de sociala, somatiska och psykiska konsekvenserna av missbruket. Resurserna ska användas till aktivt motivationsarbete, få fram bättre underlag för optimala insatser samt aktiv uppföljning. Insatserna ska bedrivas i nära samarbete med

andra resurser inom stadsdelsförvaltningen, staden och landstinget och ha som mål att missbrukarna ska kunna ta del av öppenvårdsinsatser. Genom att kunna ta del av öppenvård öppnas också vägar till meningsfull sysselsättning, egen försörjning, boende, skuldsanering med mera. Resurser som idag läggs på denna målgrupp kan sannolikt omfördelas till andra grupper av missbrukare om resultatet av projektet blir det förväntade.

Stadsdelsförvaltningen föreslår stadsdelsnämnden att godkänna stadsdelsförvaltningens förslag om att hos länsstyrelsen ansöka om stimulansbidrag med 2,0 mnkr för utveckling av arbetsmetoder inom vården för personer med tungt missbruk. Medel söks för tiden 1 september 2006 till och med 31 december 2007.

Bilaga: Ansökan till länsstyrelsen

Ansökan om stimulansbidrag för utveckling av vården för personer med tungt missbruk

Inledning

Maria – Gamla stans stadsdelsnämnds område omfattar västra Södermalm samt Gamla stan. Antalet invånare i Maria - Gamla stan är cirka 64 000 av totalt cirka 100 000 personer på hela Södermalm.

Södermalm är inte bara Stockholms utan även Sveriges krogstätaste område. Nyrekryteringen till beroende av alkohol och droger har ökat.

Bakgrund och syfte

Inom stadsdelsnämndens missbrukarvård görs stora ansträngningar för att tillgodose behoven av insatser mot missbruk och dess skadliga konsekvenser på individer och grupper.

I samverkan med Katarina-Sofia stadsdelsnämnd, som ansvarar för östra Södermalm, landstingets beroendevård och psykiatri, sker insatser i öppenvård genom det gemensamma projektet Södermalms Beroendeteam. Dessutom sker insatser för missbrukare vid olika institutioner, i öppenvård av förordnade kontaktpersoner, inom skyddade boendeformer samt försöks- och träningslägenheter.

Stadsdelsförvaltningen kan dock konstatera att det finns ett stort behov av utvecklingsarbete i vården för målgruppen personer med tungt missbruk. Formen för arbete med målgruppen behöver få en delvis ändrad inriktning och olika modeller måste prövas så att insatserna kan optimeras. Det är ytterst viktigt att strukturera insatserna så att den enskilde missbrukaren, anhöriga, vårdgivare och socialtjänsten ska kunna samarbeta på bästa möjliga sätt.

Arbetet med personer som har tungt missbruk innebär ofta akuta och ibland livsviktiga insatser för den enskilde. Inom ramen för frivilliga insatser enligt socialtjänstlagen, bryter ofta missbrukaren överenskommelser och han/hon återvänder till fortsatt missbruk. I de flesta fallen saknas möjlighet till aktiv uppföljning då den enskilde tackar nej till kontakt eller har återgått till missbruk efter avslutad behandling.

Brist på meningsfull sysselsättning och bostads-/hemlöshet är ofta en försvårande omständighet för möjligheterna till rehabilitering från ett alkohol- eller drogberoende.

Stadsdelsförvaltningen ser möjligheten till att under inledningsskedet av en kontakt med en missbrukare, kunna påbörja en process som skapar grunden för en mer bärande relation mellan den enskilde och socialsekreteraren. Men det krävs en utveckling socialsekreterarrollen till ett mer flexibelt och nytänkande arbetssätt där stadsdelsförvaltningen inledningsvis behöver tillskott av resurser för projektanställningar, för utbildning, handledning med mera.

Målgruppen

I Maria – Gamla stans stadsdelsnämnds område finns många smålägenheter och därmed många ensamhushåll. Ett stort antal personer har missbruksproblem varav en hög andel kan betecknas som personer med tungt missbruk. Områdets karaktär gör att många personer, även missbrukare och hemlösa missbrukare ”dras hit”. Södermalm har två härbärgen samt ett stort antal lägenheter i Stiftelsen Hotellhems regi. Hemlösheten har ökat.

Av det sammanlagda antalet ärenden som är aktuella på Södermalm kan cirka 50 personer definieras som personer med tungt missbruk. Gruppen kännetecknas av personer som antingen varit föremål för tvångsinsatser enligt LVM, men också för längre eller kortare frivilliga insatser på behandlingshem. Det är en grupp som lätt identifieras i och med att de kommer till Maria Beroendecentrum¹ i samband med återfall främst i alkoholmissbruk.

En ny grupp har också identifierats nämligen personer med ett långvarigt alkoholmissbruk och som inte tidigare haft kontakt med beroendevården eller socialtjänsten. De har tidigare fått insatser via arbetsgivare eller klarat sig med stöd från släkt och vänner. När dessa personer kommer i kontakt med socialtjänsten eller beroendevården är de oftast i ett mycket dåligt skick och är svårmotiverade till att ta emot vård. Tidigare upptäckt av personer tillhöriga denna grupp skulle vara önskvärt.

De senaste åren har antalet ansökningar om LVM-vård minskat. Stadsdelsförvaltningen har i stället aktivt arbetat med öppenvård. Genom snabba insatser från socialsekreterare som har myndighetsutövningen har öppenvården fått indikationer när den enskilde är inne i ett aktivt missbruk. Där det har varit möjligt har den enskilde motiverats till kortare vistelser på behandlingshem för att därefter länkas över till öppenvården. För många har detta fungerat väl men det finns en grupp som behöver mer.

Projektet

Inledningsvis ska målgruppen definieras och identifieras. Genom utåtriktad och uppsökande fältförlagt arbete ska kontakter tas med enskilda personer med tungt missbruk och deras anhöriga. Kontakt ska erbjudas och kunna ske på den enskildes eller den anhöriges ”planhalva”. Alla former av information om enskilda missbrukare och anhöriga som söker hjälp, ska inom ett dygn leda till personligt samtal.

Både missbrukaren själv som hans/hennes anhöriga ska genom saklig information ges möjlighet att ta ställning till individuellt utarbetade förslag om hjälp-, stöd- och vårdinsatser. Genom nätverksperspektiv och lösningsfokuserat arbete ska önskvärda insatser ske med sikte på förbättring av den enskildes situation.

¹ Landstingets utförare som samarbetar med stadsdelsförvaltningarna i Södermalms Beroendeteam.

Samarbete ska ske med ett begränsat antal vårdgivare/institutioner, som är beredda att samverka i en vårdkedja med fokus på samarbete och flexibla lösningar. Vårdkedjan ska kännetecknas av bärande relationer mellan missbrukaren och behandlare och socialsekreterare. Med gemensam handledning och utbildning ska insatserna utformas kring den enskilde fritt från organisatoriska revir och avgränsningar.

I genomförandet ska man arbeta mycket aktivt med att motivera den enskilde till vård och behandling samt kontakt med landstingets psykiatri om det finns behov av det. Det är ett mycket intensivt motiveringsarbete som ska genomföras.

Inför en behandling med placering på institution har ofta socialsekreteraren en tät kontakt med den enskilde missbrukaren. Därefter har den enskilde fått vård och behandling i cirka sex veckor eller mer och haft personer kring sig dagligen. Det har varit grupp-sittningar och individuella samtal.

Svårigheten är när den enskilde kommer tillbaka till hemmiljön. I samband med hemkomsten förväntas den enskilde klara sig mer själv. Det positiva i att bli nykter och/eller drogfri är att den enskilde blir mer ensam och ska klara sig själv på ett nytt sätt utan alkohol och/eller droger. De insatser som finns i form av eftervård sker oftast bara en del av dagen och den enskilde förväntas ta sig dit på egen hand. I detta skede inträffar oftast de flesta återfallen.

Här vill stadsdelsförvaltningen sätta in insatser i form av att en eller två socialsekreterare följer upp behandlingen på ett mer aktivt sätt, genom täta kontakter med den enskilde i form av hembesök. Socialsekreteraren skulle också aktivt arbeta för att få till stånd kontakter med försäkringskassa, arbetsförmedling eller arbetsplats. Om ett återfall sker ska socialsekreteraren snabbt kunna påbörja ett nytt motivationsarbete. Socialsekreteraren skulle vara en slags personlig ”coach” för den enskilde. Ett av målen är att den enskilde ska kunna få en egen motivation och kunna tillgodogöra sig öppenvård i ett senare skede.

Förväntat resultat

Genom förbättrade insatser för personer med tungt missbruk förutses en minskad dödlighet, minskade allvarliga medicinska konsekvenser, minskad vårdkonsumtion inom akutsjukvården samt minskade behov av tvångsvård.

Genom ett mer intensivt arbete kring personer med tungt missbruk förväntas det bli möjligt att göra en mer bärande planering kring varje enskild person så att denne kan påbörja en planering kring boende, sysselsättning och försörjning.

Resurser som idag läggs på målgruppen personer med tungt missbruk kan sannolikt omfördelas till andra grupper av missbrukare om resultatet av projektet blir det förväntade.

Projekttid

Tid för projektet är 1 september 2006 till och med 31 december 2007.

Personal

Stadsdelsförvaltningen föreslår att en projektledare samt en heltid alternativt två halvtidsanställda socialsekreterare till projektet.

Utvärdering

Stadsdelsförvaltningen kommer att utvärdera projektet inom ramen för den egna utvärderingen och internkontrollen. Vidare avser stadsdelsförvaltningen att söka extern utvärdering genom Stockholm stads FoU-enhet alternativt Ersta Sköndals högskola.

Budget för projektet

Personal	Kostnad, mnkr
Två socialsekreterare heltid, varav en får ansvar som projektledare, heltid 16 månader inklusive sociala avgifter	1,3
Övrigt	
Vårdkedjekostnader	0,3
Kostnader för egen bil	0,2
Möjlighet till aktiviteter tillsammans med den enskilde eller i grupp	0,05
Administration	
Telefoner, datorer, arbetsplats, utbildning, konferenser	0,15
Totalsumma projektkostnader	2,0

SLUT